

Już od momentu pojawienia się pierwszych rolników na Niżu Polskim w połowie szóstego tysiąclecia p.n.e. powstała nieprzekraczalna bariera pomiędzy nimi a zamieszkującymi w nieprzemijających lasach łowcach-zbieraczach-rybakach. Tylko sporadycznie dochodziło do kontaktów pomiędzy przedstawicielami obu grup, czasem przy okazji wymiany, czasem w trakcie konfliktu. Aż do ok. 3500 BC, kiedy to świat zaczął się gwałtownie zmieniać. Rzeczywistość rolników zaczęła przekraczać przygranicze i przesuwac je coraz bardziej na północ. W tym czasie powstawały nowe struktury myślowe i utworzyło się społeczeństwo zbudowane na etosie jeźdźcy i wojownika. Niestety te opowieści często umykają świadectwom archeologicznym.

Badania archeologiczne przeprowadzone na Litwie i w Obwodzie Kaliningdzakim wskazują, że relacje pomiędzy rolnikami-pasterzami a łowcami-zbieraczami-rybakami mogły być bardzo złożone. Skupione wokół pozyskiwaniu bursztynu, polowań na fok i wypasaniu stad wymagały zupełnie innej organizacji przestrzeni i doprowadziły do powstania nowych zjawisk kulturowych (tzw. kultury rzucewskiej, materiały typu Ząbie-Szestno), które łączyła elementy świata rolników, pasterzy i myśliwych.

Te wielopoziomowe wydarzenia są słabo rozpoznane w Polsce północno-wschodniej, z tego względu podstawowym zadaniem tego projektu jest przygotowanie, na podstawie nowych dat radiowęglowych i ich modelowania, dynamicznego opisu przebiegu zjawiska neolityzacji w jej ostatniej "trzeciej" fazie. Daty radiowęglowe są narzędziem umożliwiającym bardzo precyzyjne określanie ram chronologicznych wydarzeń, jeśli włączy się w ich interpretację statystykę bayesowską. To narzędzie badawcze pozwala na wbudowywanie w równania matematyczne wiedzy humanistycznej. Takie połączenie daje możliwość lepszego zrozumienia przebiegu neolityzacji w badanym regioniu. Wykonanie nowych dat radiowęglowych jest o tyle ważne, o ile liczba dostępnych ich aktualnie jest niewielka, i nie pozwala na odpowiadać na występujące problemy badawcze.